

نکرده اند باید قسم یاد نمایند خودمان هم تجدید قسم مینمائیم.

آقای میرزا ابوالحسن خان - اشخاصیکه داخل این مجلس مقدس شده و وکالت قبول نموده اند ماضی برای قسم یاد نمودن ندارند حال اگر مصلحت خارجی حضرت حجة اسلام ملاحظه کرده اند البته مطاع است.

آقای سید عبداللّه - بلی بعضی ملاحظیات خارجی است و خوبست تعیین روزش را بعهده من واگذار کنید.

نایب رئیس - تلگراف راپورت مانندای از انجمن ولایتی استرآباد رسیده که سی و هفت نفر از اسراء را سید سار بهرامی اکرام الملک مسترد داشته و آن لوازمات و تهیه که لازم است خواسته اند فرستاده شود.

آقای شیخ حسین - در خصوص انتخاب وکلای ایلات چه شد آیا عرض بنده مقبول نظر و کلان شده اگر شده است که آن لایحه قرائت شده و مطرح شود **آقای میرزا سید محمد مجتهد** - در باب سالار مخم از بسکه پهن و آقا کاغذ نوشته است بشنک آمدیم و میکویند ضامن میدهم که بروم تمام اسرار استرداد نمایم حال مجلس هر طور صلاح میدانند رفتار شود.

نایب رئیس - حالا در این باب باید مذاکره شده وقت نظری بشود وقت لازم است باشد برای وقت دیگر (مجلس ختم گردید)

مذاکرات روز یکشنبه

هفتم ذی حجة الحرام

دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۶ آقامیرزا مرتضی قلیخان قرائت کردند .

آقای شیخ ابراهیم - جهان شاه خان این قتل و غارتیکه کرده و بان اشتعارات که شهرت کرده و زیاده از یکماه دزیم است که او را احضار کرده اند و اهالی بیچاره سرگردان مانده اند و تاکنون حکمی درباره آنها نشده است اگر معلوم است حکم نمایند و اگر معلوم نیست تحقیق نمایند در صورتیکه ابتدا جای شک نیست از خلخال و گروس و انجمن معالی زنجان و علماء و تجار همه اطلاع دارند و تلگرافات در اینخصوص آمده با این ترتیب تکلیف این ها چیست :

رئیس - تمام آنها صحیح است ولسی ورود جهان شاه خان مصادف شد با آن انقلابات این شد که تأخیر شد و امروز دسته از عارضین زنجان آمده و فرار شد شرح تا کبد آمیزی بجانب مغیر السلطنه نوشته شود که آنها را آسوده نمایند .

آقای شیخ ابراهیم - علاوه بر اینکه عارضین اینجا معطل هستند بیچاره رها در آنجا در صدمه و سوارهای جهانشاه خانهم در آنجا برهیا صدمه میزنند حکومت زنجان شهر و اطراف را خوب منظم کرده است و نوشته است ماضی بجهت امنیت غیر از

آقای میرزا ابوالحسن خان - اگر این مسئله آذربایجان استتارش لازم است و اظهارش صلاح نیست که هیچ و اگر صلاح است و اعتنائش لازم نیست که بمجموع و کلانگشته شود.

آقای میرزا - در مسئله قانون متوفی خوب است زود چاپ کنند و بمنتظ چنانچه و کبل التجار گفتند ورته آنها منتظرند که این قانون زود از مجلس بیرون بیاید اما مسئله آذربایجان بسته بمسئله اصلاح ذاتالبین است و اگر اصلاح نشود باید نمانه این مملکت را خوانند پس اول باید اقدام در آن مسئله نموده هر چه زودتر اصلاح شود.

رئیس - اول این مسئله را آقایان بدانند که ما تا حال هیچوقت تعطیل نگردیده و از جاده مستقیم خود خارج نشده ایم و از طرف مآظهار نشده است این اقدامی بوده است که از طرف اعلی حضرت شده است و حاضر شده اند که تفاق و اتحاد حقیقی بعمل بیاید چون هنوز نتیجه حاصل نشده نخواستیم که در مجلس علنی مذاکره شود.

مذاکرات روز سه شنبه

نهم ذی حجة الحرام

دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز یکشنبه هفتم ذی حجة میرزا مرتضی قلیخان قرائت کردند .

رئیس - چنانچه روز یکشنبه عرض کرده بودم الحمدلله فیما بین دولت و ملت اتحاد واقعی و کامل حاصل شد و بان تمهیداتی که دیروز اعلی حضرت فرمودند و مخصوص امروز که از صبح مشغول بعضی اقدامات بوده اند امیدواریم که دیگر بمدها هیچگونه حوادث غیر مترقبه رخ ندهد و مخصوصاً اعلی حضرت فرمودند که فردا سه ساعت بشروب مانده همه و کلا حاضر شده در دربار شرفیابی حاصل شده و امروز از صبح شش ساعت اعلی حضرت همایونی در تلگرافخانه قریب یکساعت مشغول دستخط تلگرافانی بوده اند و حتی هر جا که سه سوار شخصی هم داشتند دستخط فرمودند که حاضر شوند و از اینجهام یک عده سوار از کشیکخانه و غیره معالجا روانه شدند امیدوارم در ظل حضرت حجة عجل الله فرجه که دیگر از امروز اول مجلس و عظمت سلطنت و اول ترقی ملت و مملکت ایران باشد

آقای میرزا محمود - امیدواریم بهمان طوری که فرمودید امروز اول ترقی ملت و مملکت ایران باشد در این موقع عموم اهل مجلس بعدای بلند زندیاد پادشاه ایران گفتند .

رئیس - بلی امیدواریم همانطوریکه از آنطرف اقبال شد از این طرف هم یعنی از طرف عموم ملت که همه برادر هستیم خصوص مدیران محترم جراید و واعظین و نفاقین گرامهمراهی با آرای و کلاه داشته باشند و مخصوصاً این مسئله اصلاح ذاتالبین را خیلی اهمیت داده در صفعات جراید خود بطور کامل بشکارند و امروز روز عسره و موقع کار نبودولی بعضی اظهار این مؤده مجلس منعقد گردید .

حاج سید نصر اللّه - مذاکرات و شرح دیروز خیلی طولانی است و تمام آن را نمی توان اظهار داشت ولی آنچه تاکنون مقصود ما بود مسامتت و همراهی اعلی حضرت با این اساس بوده لیکن امروز مطلب از آن بالا تر است فرمایاشانی را که دیروز

سوارهای جهانشاه خان نیست **رئیس** - بلی تمام صحیح است بطوریکه گفته شد شرحی آگیدا بوزارت عدلیه نوشته میشود که در همین چند روزه عارضین را آسوده نمایند و یک نفر هم از خارج معین میکنیم که در عدلیه حاضر شده نظارت داشته باشد که زودتر این صل ختم شود و تلگرافی هم بسکومت زنجان در این باب مضایره خواهد شد و باید پایشان تقویت بشود که امنیت کامل بدهند .

آقای میرزا مرتضی قلیخان - چون قبل از این هر کسی متوفی میشد یک ثلث از حقوق او کم میشد و از زمان مشروطیت این مسئله مانده است حالایک قانونی نوشته شده است که وزیر مالیه آن را تصویب نموده از مجلس گذشته بعد از سه مبعرجی شود قانونی که بنی برچینده ماده بود در اینخصوص فرار شد و قرار شد که چاپ کرده بدهند بعد از دقت نظر در قرائت دوم مذاکره و مباحثه شده در فراتت حیم اخذ رای شود .

رئیس التجار - لازم است یک توضیحی هم بشود که از اول مشروطیت متوفیات زیاد شده بود و ورته آنها سخت گرفته بودند لهذا هیاتاً این قانون نوشته شد که پس از تصویب مجلس حصه رسیده مجری شود که انشاء الله پس از تنظیم ادارات و وزارتخانها جزئیات اینمطلب چون زیاد است بعد کلاما نوشته شود **آقای سید حسین** - اشخاصی که بیست ماه صبر کرده اند حاضر هستند که ماه دیگر هم صبر کنند که این لایحه چاپ شده بنام و کلا بدهند که دقت نظر شده و جزئیات آن تماماً نوشته شده تنقیح شود که قانون کلی شده و مه وقت مجری گردد نه این که موقتی باشد .

آقای میرزا مرتضی قلی خان - دو مطلب دیگر است که در مجلس مذاکره شده و تمام نشده یکی در باب تومانی هفت قران است که در زمان توشیح حصه هیونی میکردند حالا اگر مجلس تصویب می کند همانطور گرفته و صرف معارف شود مطلب دیگر اینکه سی تومان و کم تر را گفته ثلث کم نکنند حالا اگر رای می دهند بگویند .

آقای سید حسین - بنده عرض میکنم اینمطلب را هم جزو همان قانون بکنند بهتر است .

آقای حسن الدوله - در باب تومانی هفت هزار بفقیده بنده ایداً صحیح نیست کسی که پدرش مرده است آیا در فکر این هفت هزار باشد یا در فکر مرده پدر .

آقای سید حسین - در این باب هم فراری گذاشته می شود اشخاصی که از هزار تومان بیلا نقد و مقداری هم جنس دارند بدهند یقیناً اینطور اشخاص برای تومانی هفت هزار معطل نخواهند بود .

رئیس - اگر مطلبی هست که مطرح مذاکره شود گفته شود و اگر نیست چون دو مجلس خیلی مهم داریم یکی مسئله آذربایجان که اقدامات سرمانه باید بشود یکی هم مسئله اصلاح بین دولت و ملت است که مشغول بودیم و باید بزودی تمام شود و از آن طرف اختیارات تامه داده شده است که بالمره رفع اختلافات شده و اصلاح کلی بشود که دیگر اتصالاً اینطور اسباب تعطیل مجلس و این گرفتارها فراهم نیاید و پس از ختم گروهی کاغذ آمد بنظر عموم آقایان و کلا میرسد که اگر اصلاحی لازم باشد بشود .